

во навколишнього середовища ЄС швидко розвивається протягом останніх тридцяти років.

Висновки. Отже, за наявності достатньої кількості досліджень з конституційного права, в тому числі досліджень проблематики конституційно-правового статусу людини і громадянина, право на свободу думки і слова залишається малодослідженим. Однак право на свободу думки і слова є основоположним правом, яким щоденно користується пересічний громадянин, службовець, народний депутат. Із розвитком комунікаційних технологій, таких як, наприклад, Інтернет, виникають питання етичного характеру і безпеки вільного застосування цього права. Що стосується ЗМІ, то слід вказати, що вони часто формують загальносуспільну думку про найважливіші події в Україні та за кордоном, дають оцінку діям органів державної влади та місцевого самоврядування та, зважаючи на це, мають бути об'єктивними й неупередженими у власних судженнях, відповідальними за якість інформації.

Бібліографічні посилання

1. Конституційне право на інформацію в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // pulib.if.ua/part/9893.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. *Бондар Ю.В.* Свобода слова: українська мірка. – К., 2004.
4. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколу 11 з Протоколами 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 14 зі змінами, внесеними Протоколом № 11 від 4 листоп. 1950 р. // *Голос України*. – 2001. – № 3.
5. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / За ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К., 2008.
6. *Зайчук О.В., Оніщенко Н.М.* Теорія держави і права [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/zmist.htm.

Надійшла до редакції 01.06.2012

О. О. Круглова

кандидат юридичних наук, доцент
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 304.4

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Розглянуто визначення соціальної політики держави та досліджено коло завдань, які ставляться при її реалізації.

Ключові слова: *державна соціальна політика, соціальна держава, соціальна сфера життя, належний рівень життя, соціальні гарантії, задоволення соціальних потреб.*

Рассматривается определение социальной политики государства и исследуется круг заданий, которые ставятся при ее реализации.

Ключевые слова: *государственная социальная политика, социальное*

государство, социальная сфера жизни, надлежащий уровень жизни, социальные гарантии, удовлетворение социальных нужд.

Determination of social policy of the state is considered in the article and the circle of tasks which are put during its realization is investigated.

Keywords: public social policy, social state, social sphere of life, proper standard of living, social guarantees, satisfaction of social needs.

Постановка проблеми. Наша держава переживає складний і суперечливий етап свого економічного, політичного та суспільного розвитку. Неабияк вплинула на цю ситуацію фінансово-економічна криза 2007–2009 рр. Характерним для останніх років є зниження рівня життя населення країни, зростання цін на більшість товарів та послуг, ріст інфляції, безробіття тощо. Як наслідок, збільшилася кількість людей, які поставлені на межу виживання, які не в змозі самотійно забезпечити себе та членів своєї родини належним рівнем життя. У таких умовах на державу покладається завдання підтримати найбільш уразливі верстви населення, яке може бути вирішеним під час належної реалізації ефективної соціальної політики.

Виконання такої задачі можливе лише при ретельному з'ясуванні сутності та спрямування соціальної політики. З цією метою актуальним є дослідження самого поняття «соціальна політика держави». Питання формування та реалізації соціальної політики є досить широким і викликає як теоретичний, так і практичний інтерес.

Така політика покликана виявляти й розв'язувати суперечності об'єктивного й суб'єктивного характеру в економіці, політиці, соціальних, духовних відносинах суспільства, у міжособистісних соціальних відносинах людей, тих чи інших складових цих відносин, аспектах і тенденціях розвитку та функціонування, що впливають на соціальне буття, соціальне самопочуття й безпеку людини. Соціальна політика спрямована на зміцнення й закріплення найпрогресивніших моментів, тенденцій у процесах та явищах матеріальної й духовної сфер життєдіяльності суспільства, що сприяють збагаченню його соціального розвитку, соціального буття, формуванню цінностей.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання соціальної політики та особливостей її реалізації досліджувались і розроблялись багатьма вітчизняними вченими, серед яких В. Бідак, В. Гайдуцький, Л. Гончарук, Е. Лібанова, О. Палій, С. Сіденко, А. Сіленко, В. Скуратівський, А. Амоша, Н. Борецька, С. Вовканич, Т. Заєць, А. Крупнік, В. Мандибура, В. Новиков, О. Новікова, У. Садова, Л. Семів та П. Шевчук та ін.

Виклад основного матеріалу. Соціальна політика країни зазвичай розглядається як діяльність державних органів управління, спрямована на регулювання соціальної сфери життя суспільства з метою забезпечення належного рівня життя, надання соціальних послуг та конституційних соціальних гарантій громадянам, надання соціальної підтримки незахищеним та малозахищеним верствам населення та задоволен-

ня соціальних потреб суспільства задля забезпечення оптимального функціонування й розвитку соціальних відносин.

Здійснення соціальної політики державою дозволяє забезпечити соціальний захист і створити умови для формування безпечного соціального середовища людини. Така діяльність державних органів передбачає комплекс заходів, спрямованих на створення системи соціальних амортизаторів суспільних, зокрема ринкових, ризиків і формування соціальних стандартів.

Соціальною є держава, яка, маючи за економічну основу соціально орієнтоване ринкове господарство, створює всі можливі умови для реалізації економічних, соціальних і культурних прав людини, для самостійного забезпечення ініціативною та соціально відповідальною особою необхідного рівня матеріального добробуту собі та членам своєї сім'ї; гарантує кожному прожитковий мінімум задля гідного людини існування й сприяє зміцненню соціальної злагоди в суспільстві [1, с. 8-9].

Соціальна політика має орієнтуватися на закони розвитку суспільства, зокрема закони формування соціальних відносин, встановлювати передумови для соціальної безпеки та ефективного здійснення процесу реалізації людиною власного соціального потенціалу.

За думкою В. Погорілка, соціальна держава – це держава, що дбає про соціально незахищені верстви населення, створює сприятливі умови для діяльності громадян держави, для виявлення їх професійних, ділових, творчих можливостей у власних інтересах і в інтересах держави й суспільства шляхом визначення основних засад соціальної політики, прийняття законів із соціальних питань, затвердження загальнодержавних програм соціального розвитку [2, с. 74].

Соціальна держава має покладати на себе обов'язок піклуватися про соціальну справедливість, добробут громадян, їх соціальну захищеність. Така держава повинна створювати сприятливі умови для діяльності, прояву професійних, ділових та творчих можливостей людини у її власних інтересах та в інтересах всього суспільства та держави. Держава є виразником, представником і захисником публічних і загальних інтересів як усього суспільства, так і конкретного громадянина. У науці наводилась також пропозиція визнавати соціальною державою правову державу розвиненого громадського суспільства із соціально орієнтованою ринковою економікою, яка здатна створити умови для реалізації економічних, соціальних і духовно-культурних прав людини, гарантувати соціальну безпеку особи та встановити соціальну справедливість у суспільстві [3, с. 35].

У науковій літературі різного спрямування можна зустріти й інші визначення соціальної держави. Так, на думку А. Салміна, соціальна держава являє собою певну соціально-економічну організацію, яка гарантує основній частині найманих працівників певну економічну та соціальну стабільність, що забезпечується не лише за допомогою трансферної діяльності, а й шляхом підтримки високих темпів економічного зростання,

підвищення ефективності системи управління тощо [4, с. 100].

Л. Четверикова соціальною називає державу, яка ставить перед собою такі завдання: досягнення загального добробуту суспільства шляхом надання мінімальної соціальної підтримки та створення сприятливих умов для самостійного досягнення високого рівня добробуту самими громадянами; забезпечення стабільності в суспільстві, екологічної безпеки; соціальна держава відповідає таким умовам: є правовою, володіє ґрунтовною законодавчою базою, має розвинене громадянське суспільство, поєднує ринкову економіку з державним регулюванням [5, с. 10].

Автори наукової літератури вже неодноразово зазначали, що соціальна справедливість та соціальне вирівнювання можуть піти на користь економічному розвитку країни. До того ж ці фактори не є витратними [6, с. 51] Відповідно, економічний розвиток також має йти на користь соціальному вирівнюванню.

Важливим є правильне розуміння поняття соціальної справедливості як однієї з цілей державної соціальної політики. О.З. Панкевич запропонував під соціальною справедливістю розуміти міру досягнення в суспільстві соціальної рівності та свободи. Однак реалізація неоднакових розумових і фізичних здібностей людей обов'язково призводить до соціальної нерівності, поглиблення якої створює напруженість у суспільстві та породжує конфлікти. Обмеження соціальної нерівності зумовить обмеження свободи, створення перешкод для реалізації неоднакових здібностей людей, а це буде гальмувати суспільний, насамперед економічний розвиток. Отже, на думку науковця, завдання полягає в тому, щоб для кожного конкретного суспільства знайти оптимальну міру соціальної рівності та свободи [7, с. 33].

Висновки. На нашу думку, соціальною справедливістю можна визнавати міру досягнення в суспільстві соціальної рівності та свободи. Однак соціальну рівність слід сприймати не як створення однакових показників якості життя для різноманітних представників суспільства, а як створення однакових умов для самореалізації громадянами своїх здібностей. Є цілковито природним той факт, що люди мають різні інтелектуальні, фізичні, вольові та інші здібності. Обмеження потенціалу людини, реалізація якого не порушує прав та свобод інших членів суспільства, є неприпустимим. Обмежувати таку свободу можна лише у випадках, прямо передбачених законом. Задача держави – створити умови, в яких кожний член суспільства, що прагне для себе та членів своєї родини гідних умов життя та забезпечення потреб, при активній цілеспрямованій поведінці здатен буде цього досягти. Зрештою, не всі громадяни, що прагнуть високого рівня життя, готові щось для цього робити. Таким чином, розшарування суспільства через такі причини є цілковито нормальним явищем. А конфлікти та напруга у зв'язку з такими процесами в суспільстві повинні вирішуватися шляхом виховання у дусі «хто працює, той їсть», «кожному по заслугах».

Бібліографічні посилання

1. Панкевич О.З. Соціальна держава: поняття та загальнотеоретична характеристика: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Львів, 2003.
2. Конституційне право України / За ред. В.Я. Тація, В.Ф. Погорілка, Ю.М. Тодики. – К., 1999.
3. Пильгун Н.В. Проблеми формування соціальної держави в Україні // Держава і право: Зб. наук. праць. – Вип. 52. – К., 2011. – С. 30-35.
4. Агарков О. Соціально-політичний маркетинг // Освіта регіону. – 2011. – № 3.
5. Четверікова Л.О. Соціальна держава: структурно-функціональний аналіз : Автореф. дис. ... канд. політ. наук. – Львів, 2006.
6. Данич О.Ф. Сучасні підходи до побудови моделі соціальної держави // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 3. – С. 50-54.
7. Панкевич О.З. Соціальна держава: до загальнотеоретичної характеристики // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – № 2-3 (28-29). – С. 33.

Надійшла до редакції 19.10.2012

О. М. Куракін

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 340.1

**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОГО ЦЕНТРАЛІЗМУ В ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

Проаналізовано сучасний стан реалізації принципу демократичного централізму в діяльності правоохоронних органів української держави.

Ключові слова: підпорядкування, колегіальність, ієрархія, демократія, субординація.

Анализируется современное состояние реализации принципа демократического централизма в деятельности правоохранительных органов украинского государства.

Ключевые слова: подчинение, коллегиальность, иерархия, демократия, субординация.

In work authors try to analyze a current state of realization of a principle of democratic centralism in activity of law enforcement agencies of the Ukrainian state.

Keywords: subordination, collective nature, hierarchy, democracy, subordination.

Постановка проблеми. Сутність демократичного централізму, конкретні форми його прояву в державному управлінні, організації і діяльності органів демократичної держави розглядалися в ряді наукових публікацій [1; 2; 3]. Однак ці дослідження торкаються головним чином трансформації демократичного централізму у виконавчо-розпорядчу діяльність держави в цілому та органів державного управління.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Аналіз літератури, яка висвітлює функціонування принципу де-